

METODA PROJEKTÓW

NARZĘDZIOWNIK

Metoda projektu polega na zainicjowaniu takiej sytuacji wśród grupy uczniów, w której oni samodzielnie wybierają problem do rozwiązania, analizują go, wybierają konkretny cel, planują sposób osiągnięcia tego celu, realizują go i oceniają rezultaty. Metodę tę można zastosować do wielu różnych dziedzin nauczania: zarówno w zakresie przedmiotów ścisłych, humanistycznych, jak i zawodowych. A. Karasowska i A. Szulirz (2017) opisują również jej wychowawcze, czy nawet terapeutyczne zastosowanie.

Oddziaływanie metody projektu opiera się m.in. na modelowaniu zachowań, dlatego skład grupy powinien być starannie dobrany: jeden uczeń zagrożony, jeden uczeń, który da sobie radę z zadaniami, jeden uczeń o zdolnościach dyplomatycznych i rozjemczych, jeden uczeń, który mógłby być nowym kolegą dla zagrożonego. Dzięki takiemu składowi uczniowie o słabszych kompetencjach społecznych mogą naśladować zachowanie osób o wyższych kompetencjach. Pomocą dla wychowawcy przy dzieleniu klasy na grupy projektowe mogą być wyniki z badań przeprowadzonych za pomocą techniki nominacyjnej lub socjometrycznej, najlepiej przeprowadzonej przez pedagoga szkolnego. Z uwagi na ograniczenia etyczne tych metod diagnozy, wychowawca może podzielić uczniów na grupy korzystając ze swojej intuicji, opartej na obserwacji uczniów od początku roku szkolnego.

ROLA NAUCZYCIELA W TRAKCIE STOSOWANIA METODY PROJEKTÓW:

- zachęcasz uczniów do skierowania swojej uwagi na dany problem, sformułowany ogólnie;
- pozwalasz im samodzielnie analizować i rozumieć dany problem, nie jesteś osobą, która zna jedyną słuszną definicję i jedyne słuszne rozwiązanie;
- częściej zadajesz pytania niż udzielasz odpowiedzi;
- cierpliwie czekasz na rezultaty, każdy uczeń ma swoje tempo; delikatnie wspierasz jednak tych, którzy bardziej tego potrzebują;
- sprawujesz dyskretną kontrolę: w sytuacji, gdy grupie trudno zorganizować swoje działanie, wyznaczasz małe cele i sprawdzasz ich wykonanie;
- pozwalasz na różnice zdań wśród członków danej grupy, szybko jednak reagujesz w sytuacji kłótni – przyjmujesz wtedy rolę mediatora;
- nie oceniasz; jeśli uważasz, że dany uczeń stać na więcej – zachęć ich do doskonalenia swojej pracy, doceniając już włożony wysiłek;
- nie wyznaczasz liderów grup, uczniowie mogą sami przydzielić sobie równorzędne role ekspertów w różnych dziedzinach (np. Jan jest naszym plastykiem, Ola – osobą od kontaktu z nauczycielami, Ewa – będzie wszystko opisywać, Tomek jest naszym informatykiem).

Zanim rozpoczniecie pracę, uprzedź każdą grupę, że na pewno wystąpią częste różnice zdań. Powiedz im, aby nie bali się takiej sytuacji – różnice zdań są pożądane, dzięki różnym punktom widzenia można przeanalizować więcej sposobów rozwiązania danego problemu. Różnice zdań mogą być źródłem twórczości i oryginalności projektu każdej grupy. Poproś jednak uczniów, aby uważali, by ich dyskusje nie przerodziły się w kłótnie – zachęć, aby wtedy poprosili Ciebie na mediatora.

1**ZAINICJOWANIE PROJEKTU**

Jak zainicjować pracę małej grupy nad ogólnym problemem? Bardzo użyteczne mogą tu być dwie tradycyjne techniki: burza mózgów oraz skojarzenia (które właściwie można połączyć w jedno). Poproś uczniów, by na środku kartki napisali hasło dotyczące projektu, np. "pomoc innym", "zwierzęta Afryki", "zmiany klimatu" i dopisywali wszystkie skojarzenia, jakie przychodzą im do głowy. Mogą w ten sposób rysować mapę tematów, do bezpośrednich skojarzeń mogą dopisywać dalsze.

2**DYSKUTOWANIE NAD PROPOZYCJAMI PROJEKTU**

W tej części uczniowie mają wybrać jeden konkretny cel lub pomysł, np. pomoc osobom starszym i samotnym, mieszkającym na naszym osiedlu; wykonanie prezentacji multimedialnej o zwierzętach; przygotowanie minispektaklu o zmianach klimatu itp. W większości projektów istotne jest, aby temat, który wybierze grupa był faktycznie odczuwanym przez uczniów problemem. Ważne jest też, aby wybór został dokonany wspólnie – należy nad tym dyskretnie czuwać. Po podjęciu decyzji dotyczącej tematu, młodzież powinna spróbować dokładnie przeanalizować sprawę. Możesz zachęcić grupę, aby pomyślała o tym zagadnieniu w domu – mogą poprosić rodziców, znajomych, poszukać w Internecie, w mediach. Zebrane informacje powinni przedstawić na kolejnym spotkaniu grupy (np. podczas godziny wychowawczej lub po lekcjach).

3**OPRACOWYWANIE PLANU PROJEKTU**

Gdy uczniowie znają już konkretny cel swojej pracy, powinni wybrać sposób realizacji: np. przygotowanie kampanii plakatowej dotyczącej zmian klimatu, organizacja zbiórki karmy dla zwierząt ze schroniska itp. Zachęć uczniów do przygotowania planu, w którym zostaną wymienione kolejne etapy realizacji zadania, potrzebne środki, posiadane zasoby (np. talenty plastyczne, posiadanie kamery cyfrowej, umiejętność pieczenia pysznych ciast, znajomość osoby, która mogłaby wesprzeć projekt). Plan powinni przedstawić w formie pisemnej. Możesz ustalić termin, w którym powinny zostać oddane wszystkie plany.

4

WYKONYWANIE PROJEKTU

To czas, w którym młodzież pracuje nad zadaniem. Mogą wykonywać prezentacje multimedialne, plakaty, nakręcić film, organizować zbiórki, prowadzić kampanię informacyjną w portalu społecznościowym lub systematycznie odwiedzać dom pomocy społecznej. Pozwól uczniom na twórcze spojrzenie na zagadnienie. Staraj się poznać kolejne etapy działania, doceniaj każdy, nawet mały rezultat. Możesz zachęcić grupę lub jednego jej członka, aby prowadzili pamiętnik realizacji projektu. Największym zagrożeniem w tej fazie jest nierówny podział pracy. Zwróć uwagę jak pracuje każdy członek danej grupy – czy nie jest tak, że dwie osoby są zaangażowane a reszta tylko podpisuje się pod raportami? Aby monitorować pracę grupy, możesz stosować co jakiś czas krótkie, anonimowe ankiety (uprzedź uczniów, że zbierzesz je tak, aby wiedzieć, z której grupy pochodziły, ale nie będziesz znać nazwiska respondenta), w których uczniowie odpowiedzą na kilka pytań, np. "czy udało Ci się przedstawić grupie jakieś pomysły?", "czy Twoje pomysły są poważnie brane pod uwagę i realizowane?", "czy zabierasz głos w dyskusji często/czasami/rzadko/w ogóle?", "czy jest coś, co Ci przeszkadza w pracy Twojej grupy?". Jeśli w ankietach pojawią się niepokojące sygnały – porozmawiaj o tym z grupą.

5

UKOŃCZENIE PROJEKTU

Formalnym zakończeniem pracy grup może być prezentacja projektów podczas oficjalnego zakończenia wszystkich projektów np. podczas "Tygodnia empatii", "Dnia Afryki", "Święta klimatu". Zdarzyć się może, że główny efekt miał miejsce znacznie wcześniej, np. podczas balu charytatywnego – wtedy zachęć uczniów do pokazu zdjęć z tego wydarzenia. Jeśli zdarzy się, że grupa nie osiągnęła celu – korzystając ze spisanego planu projektu spróbujcie odszukać punkty, które zostały zrealizowane oraz przyczyny niepowodzeń – być może relacja z samej próby zmierzenia się z problemem okaże się czymś ciekawym. Projekty warto przedstawić na forum całej szkoły oraz przed rodzicami, może być to dzień, w którym pozostali nauczyciele zmieniają swoje spojrzenie na tych uczniów z Twojej klasy, którzy do tej pory postrzegani byli negatywnie. Przygotuj dla każdego zespołu pisemną pochwałę, opisującą wkład każdego ucznia.

